

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
 Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
 Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

EGYES SZÁM ÁRA 4 FILLÉR.
 SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A tisztviselőtelepről.

(y.) A „Debreczen“ tegnapi számában közölt vezéreikkében igen találóan festette a debreczeni lakásinséget s az ezzel járó lakásuzsorát. A bajok orvoslásának módozatairól is szó esett a cikkben. E módozatok egyikéről a tisztviselő telepről szándékszom alábbi soraimban egyet s mást elmondani.

Az tény, hogy kétségbeejtő lett városunkban a lakásdrágaság.

Eme csapás azonban ép úgy sújtja a főváros és más városok lakosságát is, sőt talán egész Európát. Lássuk azonban miként lehetne és kellene nálunk a bajon segíteni.

A mezőgazdasági munkás lakások építésére külön törvényt hoztak és ezt igen helyesen tették, de itt az ideje, hogy az állam a városokról is gondoskodjék, hogy a kis hivatalnokok és alkalmazottak serege egészséges és a lakbér fizetési képességeiknek megfelelő lakást kaphasson; mert elsőrendű közügy, hogy az állami és hatósági irodák robotosai ép oly előnyösen juthassanak saját egészséges otthonaikhoz, mint a földmunkások.

Állami és hatósági feladat, hogy a tüdővész veszedelme megakadályoztassék, azt pedig csak szellős,

modern lakások létesítésével lehet elérni, elő tehát azzal a tisztviselői telepek létesítésével, nyujtson az állam és a hatóság ugyanolyan figyelmet és segílyt a hivatalok munkásai seregének, mint amilyen segílyt a falusi földmunkások kaptak és élveznek

Nálunk évek óta fáradság néhány buzgó tisztviselő, hogy létesítsen tisztviselőtelepet, fáradságuk azonban kárba veszett, mert a hivatalos intézők nyereszkeskedésnek vélték a vállalkozást s így a tisztviselő telep létesülése megghiúsult.

A mai kétségbeejtő viszonyok azonban meggyőzhetik a hatóságot arról, hogy a tisztviselőtelep létesítésének az elősegítésével tényleg jótéményt gyakorol, sőt egyes esetekben még a köznyomort is enyhíti.

Városunkban annyi a tisztviselő, hogy csak egy kis részének is 3-4 telepet lehetne és kellene a város különböző részén létesíteni, első sorban kitűnő hely lenne 40-50 lakház telepítésre a vasuti állomás külső felén elterülő gyepes legelő, mely a csapatkórház és a boldogfalvai kertéség között fekszik, eme területre már évek óta terveznek, a vasuti restaurációtól átvezető gyalogátjáró hidat, ami a lakházakkal egyidejűleg elkészülhetne fél év alatt.

A tisztviselő telepnél kivételké-

pen 150-200 öles parcellázást kellene megengedni, hogy ne legyen kénytelen az egyes vevő 300 ölet megvenni, mikor arra szüksége nincs.

Kívánatos tehát, hogy az állami és városi hatóságok a tisztviselőtelep megvalósítását elősegítsék, de kívánatos az is, hogy maguk az érdekelt tisztviselők, teljes odaadással buzgón tömörüljenek saját érdekükben, hogy a tisztviselőtelep létrejö-hessen.

Segíts magadon s az Isten is megsegít.

A katonatisztek fizetésemelése.

Az osztrákok erőszakolják.

Az osztrák delegációból.

— február 6.

A katonatisztek fizetésének emelése, úgy látszik, konfliktust fog előidézni a magyar és az osztrák delegáció között.

Bár valószínűnek látszott, hogy az Ökolicsányi-Sághy-féle indítvány elfogadásával a kérdés megoldást nyert, mégis előrelátható volt, hogy az osztrákok nem fognak nyugodni s kellemetlenkedni fognak.

A kellemetlenkedés nem is maradt el. Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága első kötelességének tartotta, hogy a magyar delegáció álláspontjával és határozatával szemben a katonatisztek fizetésének emelését már most el kell intézni.

Az első vers.

A „Debreczen“ számára írta.

Farkas Imre.

Tóth Pali verset írt. A versben
 Lángolt a forró érzelem
 Csillag, virág volt benne bőven
 S a címe ez volt: édesem.
 Sötét képek, bus lángolások
 Viharzottak a versen át,
 Tóth Pali verset írt! A nagy hír
 Felverte a főiskolát.

Bonckés alá vette a verset
 Az önképzőkör, csakhamar
 Kisült róla: minek tagadjam,
 Hogy értelmetlen hangzavar.
 Sehol egy rim, sehol egy metszet,
 Egy ötle, vagy egy hangulat,
 Kétszáz diák és nyole tanár ur
 Mind egy szegény költőn mulat.

Szegény kis vers — bizony, szomorú
 Csillagzat alatt született.
 Megjelent a helybeli lapban
 Egy szerkesztői üzenet
 És az üzenet hangja sértő
 És bántó volt módfelett,
 „T. P. ur! Az istenre kérjük
 Ne írjon többé verseket“.

Am od'át, a leányiskolában
 Nagy titokban, kis asztalán
 Széiterítü Tóth Pali versét
 Egy piruló kékszemű leány.
 Olvasta, elolvasta százszor,
 Egy köny csillan meg a szemén
 S azt sutogja: ez a világon
 A leggyönyörűbb költemeny!

Semmi.

— A „Debreczen“ eredeti tárcája. —

Ugyan, ugyan, kedves barátom, hogy kegyeredhetsz el annyira egy szó miatt! Hogy lehet valaki olyan naiv a mai világban! Ki halott olyat, mindjárt hűtlenség számba venni egy kellemetlen szót? Már az is, hogy olyan komolyan viszed a hűséget! Ne tudnád, hogy ez ritkább a fehér hollónál s ne lettél volna elkészülve rá, hogy ezt nem fogod megtalálni? Ha még szerelemről volna szó, még érteném felhaborodásodat, bár akkor is naivnak tartanálak, de baráti hűség?... Nevezhetném rajtad, jó barátom. Hát bekötött szemmel forgolódol te az emberek között? Nem látod, hogy minden — semmi? Valaha bölesesség számba ment, ha valaki erőt meg volt győződve, ma mindenki tartja s követi ezt a nézetet — tudatosan, vagy öntudatlanul. És te ezt nem vetted észre?...

Ugylátszik, fiatal vagy még, nagyon fiatal. Azt hiszed, az ember olyan, amilyenek képzeleted és vágyad rajzolja szemed elé: formáiban és gondolkodásában nemes, érzésében tiszta, cselekedeteiben önzetlen és mindenben következetes holmi ideálhoz, a melyet naiv lélekkel alkotál magdnak. Ertelek, hiszen egykor én is így gondolkoztam. De a mai kor fiát a szelid házi erkölcsök ki nem elégítik többé. A kis bűnök sem.

Minden mulandó: mindenki ezt a banális igazságot tartja szem előtt és pillanatnyi lélet fel akarja használni a lehető legjobban. Feledni akarunk, magunkon kívül akarunk lenni; izgatódni akarunk. Semmi az ember minden ismeretével, tehetségével s hűségével együtt, semmi az egész világ, mert mindnyájan semmivé leszünk, nem hiszünk semmiben és nem várunk semmit; de amíg vér kering ereinkben és fogékonyak idegeink, addig élni akarunk. Izgalom: az az élet; a tespedés: haldoklás, a nyugalom: halál, a mitől borzadunk. Izgalmat keresünk, mentül nagyobbat. Ha izgat az asszony: szeretünk, egyet, kettőt, hámat, amíg izgat. Ha izgat a gyűlölet: gyűlölünk s ha izgat a kegyetlenség: kegyetlenek vagyunk.

Az irodalomban s a művészetekben azt szeretjük, ami iszonyatos erővel hat ránk, vagy rettenetes képekkel népesíti be elménket, vagy pedig azt, ami mesterségesen túl-

Ismeretes, főleg a keresztény-szocialistáknak e kérdésben tanúsított magaviselete. Ez a hatalmas párt a gyalázkodó Lueggerrel az élén, legnépszerűbb témájának tartja a fizetésemelést, mert tudja, hogy ez hozza a legnagyobb zavarba a magyar kormányt és a magyar delegátusokat egyaránt. De azt is tudja, hogy ha ők a hagsereg kedvében járnak, akkor mindazt szabad lesz tenni, ami a nyakas magyarnak árthat.

Igy is jártak el az osztrák kormány, bár látszólag a konfliktus kikerülésén fáradozik — alattomban támogatja a keresztény-szocialisták akcióját. Sőt Schönauich közös hadügyminiszter a hadügyi bizottságnak tegnapi ülésén mondott beszédében egyenesen elvárja — ugymond — hogy a tisztí fizetések emelésének kérdése még a jelen delegáció ülése folyamán tisztáztassék.

Ezen gróf Latour felbátorítva, javaslatot nyújtott be, melyben a tisztí fizetés rendezésére már 1908-ra 6 600 000 korona rendkívüli hitel megszavazását sürgeti. Sőt Schraffer delegátus a legénység municiójának emelésére további 5 000 000 koronát kér, így tehát tizenegy és fél millió korona volna az az összeg, mit kedves osztrák szövetségeseink kívánnának a katonáék részére. Nehezen hisszük azonban, hogy valami legyen belőle.

A vasuti nagy állomás kibővítése.

Leválnak a gázgyár területéből.

Megállapodás az államvasutakkal.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni vasuti nagy állomás pályatestje már rég idő óta szűknek bizonyult a forgalom lebonyolítására, ami miatt a pályatest kibővítését már jó ideje, hogy tervbe vették.

Tegnap délelőtt végre megtörtént a megállapodás az állomás kibővítése ügyében a város képviselői és az államvasutak megbízottai között. A tárgyalás a helyzínén történt egyrészt Körner Adolf tanácsnok, Aczél Géza főmérnök, Magoss György dr. tisztí főügyész és másrésztől Bacsinzky Vladimír h. üzletvezető, Eckstein Márk osztályvezető helyettes, Hepke Oszkár főmérnök között.

A pályatestet a gázgyár igazgatósági épületével fogják kibővíteni, még pedig annyira, hogy az utolsó sínvonal husz méter távolban lesz. Ezért a területért 37,500 koronát kért a gázgyár, amelynek felét — még egy régi megállapodás értelmében — a város s másik felét az államvasutak fogja fedezni.

A végleges megállapodásnak azonban újában volt egy nehézség, nevezetesen az, hogy ha a sínek a gépházától husz méterre lesznek, úgy a vonatok robogása folytán előálló rázkódtatás veszéllyel fog járni a retortára. Ezt el lehetne ugyan kerülni, ha a retorta és ezzel együtt az egész gyártelepet távolabbra helyeznék, de az áthelyezés százezrekbe kerülne.

Ehelyett más módot eszeltek ki a baj elkerülésére. Az utolsó sínvonal mellett ugyanis egy árkot fognak ásni, még pedig úgy, hogy az árok egy méternél mélyebb lesz, mint a retortaház alapozása. Az árkot ezenkívül két oldalról kőfallal építik ki. Így — a szakértői vélemény szerint — el fogják érni azt, hogy a rázkódtatást nem fogja megérezni a retorta épület.

A megállapodást a megbízottak a város, illetőleg az államvasutak igazgatósága elé fogják terjeszteni s annak elfogadása után, még a nyáron hozza fognak kezdeni az igazgatósági épületek lerombolásához és a pályatest kibővítéséhez.

Az osztrák kivánsága.

Latour gróf indítványa.

Milyenek legyenek a tisztí fizetések?

— február 7.

(Fővárosi tudósítónktól.) Az osztrák delegáció hadügyi albizottságában Latour gróf javaslatot terjesztett be, mely szerint az 1908. évi tisztí fizetés rendezésére hat millió hatszázezer korona rendkívüli hitelt szavaz-

zanak meg, a legénység élelmezésére naponként és személyenként öt fillert vegyenek fel s a hosszabb idő óta szolgáló altisztek zsoldját növeljék. A tisztí fizetéseket így kéri megállapítani:

Hadnagy:	1680—1800—2000 kor.
Főhadnagy:	2400—2800 kor.
Százados:	3000—3500 "
Őrnagy:	4400—4800 "
Alezredes:	5400—6200 "
Ezredes:	7200—8800 "
Vezérőrnagy:	11400—13000 "
Altábornagy:	14000—16000 "

A hat felső rangosztályban a státus fele kapná meg az új tétéleknek megfelelő fizetést, míg az alsó rangosztályokban az előmenetel három-három évi időközben történik. A IV—IX. rangosztályok tétélei katonai papokra, hadbírókra, csapa'számvevőkre és katonai hivatalnokokra vonatkoznak. Tiszthelyettesek az eddigi összegnél hatszáz koronával többet kapnak. A haditengerészetnél a fizetés ugyanigy emelkedik. Az orvosok, valamint a technikai tengerészeti hivatalnokok, akiknek már korábban is magasabb fizetésük volt, a tisztí fizetések emelése arányában kapnak nagyobb fizetést.

Az ipartestület ülése.

A múlt évi jelentés.

Előkészületek a közgyűlésre.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) Az ipartestület előjárósága tegnap délután 4 órakor tartotta meg e havi ülését. Felolvasták ez alkalommal a múlt évi jelentést és a folyó ügyek tárgyalása mellett intézkedéseket tettek a közeli közgyűlésre vonatkozólag is.

Az ülés lefolyásáról tudósítók a következőket jelentik:

Jóval 4 óra után nyitotta meg a gyűlést Dávidházy Kalmán ipartestületi elnök. A hatóság részéről Vetéssy Béla rendőrfogalmazó, iparhatósági biztos jelent meg, előadó pedig dr. Scheibner Gyula ipartestületi jegyző volt.

hajtott finomságokkal izgatja, hogy ne mondjam bizsergeti idegeinket. Az egyetlen élet, melyet ismerünk, az izgalom és ezt feligazozott szenvedéllyel keressük mindenfelé. Ha nagy izgalomról van szó, kimondhatatlanul jóleső érvés járja át valónkat és nincs az a kedvesnek vélt dolog, melyet fel ne ádoznánk érte. Nem csak kéjelgünk belne, mint a gourmand ember az etelben, hanem zsarnokai is vagyunk és jaj annak, aki megzavarja drága izgalomunkat!

Nézz körül azokon a helyeken, ahová izgatódni járunk Szemirámisz modern kertjét értem, az éjjeli kávéházakat. Mozgalmas, érdekes a kép. Jönnek, mennek fiatalok, meglett korúak, vének, polgárok és mündoros vitézek egyaránt.

Jönnek nagy zajjal, mámoros jó kedvvel vagy morózusan felhuzott galórral, kedvetlen, unott arccal és gorbáskodóknak vagy izetlenül kedveskedők a kenyés Bettivel, a szép Mariskával, a cingár Irénnel s a holdképű Melittával, az éjszaka vidám, tréfás, könnyelmű tündéréivel. Rekedt bangu ének hallszik: „Hej Juliskámat oda adták másnak... Közbe ajtócsapkodás, labdobogás, pincérkiáltás, pohárcsörgés, veszekedés és határozó kacagás hangzik. Siketű a zaj, kellemetlen a környezeti, utálatos a füst és a gőz. É-mi mégis ide járunk minden este, azaz minden éjjelkor, ameddig az időt másnemű izgalomokkal töltjük el. Nem csak egy-

szer, nemcsak elvétve, mint az alantasabb gondolkozásu nyarspolgárok (ezeket szidjuk, mint a bokro), hanem minden nap. Eljövünk és a leggorombább tündérről mulatunk s a leglármásabb, leghenegőbb ivókkal kötünk ismeretséget. Így töltjük el az éjszakát, hajnalig, akkor azután haza megyünk aludni. Este fekelünk és újból kezdjük, ahol hajnalban elhagyuk. Így élünk, nem mintha már ezt a mulatságot is meg ne untuk volna, illetőleg meg ne undorodunk volna tőle, hanem, — mert ez az undorodás a legnagyobb izgalom, melyet megszerezhetünk magunknak. A sárnak, a pocsolyanak az élvezete ez. Szerzehetnénk nagyobb, izgatóbbat, különbet, kigondolhatnánk az Isten tudja mit. De hát...

Ah, barátom, a pénz! Sok pénz!... A semmisegek nagy tengerében ez az egyetlen valami, amit nagyra becsülünk. Meghajunk előtte, mint nagy hatalom előtt, mely lehetővé teszi, hogy az ember a lehető legváltozatosabb, a legkellemesebb és fokozatosan nagyobbodó izgalomok között töltsse el életét. Ah, Parizs... Monte Carlo... Monákol... Ah! Volna hajlaldóság bennünk, hogy az ugynevezett jellemet megbecsüljük, mert okos fiuk vagyunk ám, józanok és minden előtételeitől mentek; de a pénzt magában is nagyra tartjuk. Ah, a pénz, például csak egy kezek millió! Arannyal megrakodva a számar is át tudja ugorni a magas korlátokat,

melyeket a rakomány nélkül meg se merne közelíteni; hová jutnánk el mi, kik átkozott élesszemű, jól számító fiuk vagyunk, hová jutnánk (hogy folytassam a paradoxon), ha apró milliók szárnyain repülhetnénk keresztül a mi densgen? És milyen gyönyörűlet volna az! Semmit se tenni, senkivel se törődni, csak mind nagyobb izgalomok feltalálásával tölteni az időt: oly cél, melyet meg sem érthetnek ti, kik nem álltok egy magaslaton velünk. Összebeznok a menyet és a poklot és gyönyörködnek a fenséges és az undorító turcsa vegyületében. Volna elég tapasztalatunk, fantáziánk is hozzá. Ah, egy millió! Menyire el lehetne vele felejtetni semmifélegünket és mily gyönyörűség volna, megtagaoni a pénz hatalmát is és megvetni a mulhomosokat!...

Lásd, nem is kell, hogy rosszat gondolj felőlünk. Semmitsem kívánunk, hogy valami nagy célt érjünk el. A pénzt is megvetjük, mihielyt meg van. Ami a közönséges haandokat mozgatja: hiúság, bennünk abszolúte nincsen. Izetlennek s ideitlennek tartjuk. Az árnyéknak az árnyéka. Csak egy hibánk van, ha ez ugyan annak nevezhető, hogy Faustok vagyunk mindannyian!

Roppant józanok vagyunk; semminemű fátyol sem gátolja látásunkat; itéletünket nem zavarja meg semmiféle gyermekes kép. Mindent tudunk és az izgalomokban, meyeiket keresünk, épp ezt akarjuk elfelejtetni.

Folyó ügyek.

A mult havi gyűlés jegyzőkönyvének módosítása nélkül való hitelesítése után a szokásos tanonczabadításokat ejtették meg. Feleszabadi ottak 36 tanoncot. Kitüntetés ezúttal egy sem volt. Davidházy Kálmán elnök buzdió beszédet intézett az új legényekhez és intette őket arra, hogy mindenkor tisztességes és becsületes munkásságukkal igyekezzenek a társadalomnak és hazájuknak hasznára válni.

**Mikor lesz az elnök-
választás?**

Ezután az elnökválasztás idejére vonatkozólag határoztak. Tóth Kálmán hozzászólása után kimondották, hogy az elnökválasztást a rendes évi közgyűlésen fogják megejteni és ez a közgyűlés e hó végén, vagy legkésőbb március elején tartatik meg.

A mult évi jelentés.

Majd dr. Scheibner előadó, jegyző jelentést tett az ipartestület és illetőleg az ipartestületi eljárás elmúlt évi működéséről. Legkiemelkedőbb mozzanat volt a mult évben a munkaadók tudatos és erős szervekedése, mellyel lehetővé tették, hogy ellenállásukon megtört az igen sokszor indokolatlan sztrájk. Majd a sztrájkokról számolt be előadó. Az elmúlt évben, különösen az építőiparban óriási és tetemes károkat okoztak. Azonban éppen a mesterek, illetőleg munkaadók szilárd szövetségének köszönhető, hogy a legtöbbször szerencsésen és hamarosan végződtek ezek a bérharcok. Az országos, pécsi iparkiallítás megnyitására is képviseltette magát a debreceni ipartestület Tóth Kálmánnal és ez a képviseltetés annál szerencsésebb volt, mert az ott tartott ankét igen nagy fontosságú a közelemben megalkotandó ipartörvény tekintetében.

A betegsegélyző pénztár teljes és elismerésre méltó működése is biztosítva volt a mult évben, — mint a leghumánusabb és legmodernebb alapokra fektetett, habár gyakran gátolták azt a személyes tekintetből folyó öszűtközések. Az idén ezt a pénztárt a munkásbiztosító és betegsegélyző pénztárba olvasztják, amellyel azonban önállóan fog működni, mint a debreceni fők.

Tóth Kálmán előjárásági tag és Davidházy Kálmán elnök hozzászólása után a gyűlés tudomásul vette a jelentést és elhatározta, hogy egynehány stiláris módosítás megtétele után kinyomtatják a jelentést.

Az ügyész állás kreálása.

Azután a költségelirányzatot vették tárgyalás alá. A tiszti fizetések kapcsán Tóth Kálmán indítványozta, hogy a három

évvvel ezelőtti megszüntetett ipartestületi ügyészi állást kr. állják újra és válasszanak ipartestületi ügyészt.

Dávidházy Kálmán hozzájárult az indítványhoz. Annál is inkább fel kell az idén állítani az ügyészi állást, mivel az elmúlt három év alatt nagy összegeket fizetett el az ipartestület ügyvédeknek. És tekintve azt, hogy az ügyész évi honoráriumma csak 300 koronára rug, mindenképen kívánatos az ügyészi állás felelevenítése. A gyűlés Tóth Kálmán indítványa értelmében határozott és úgy a mostani közgyűlésen megfogják választani az ipartestületi ügyészt.

A közgyűlés előkészítéséhez tartozik még a számvizsgálók jelentésének előzetes letárgyalása. Poroszlay László és Biczó Gyula számvizsgálók jelentésük szerint mindent rendben találtak és ezt az előjárás is tudomásul vette.

Majd kisebb, tanoncfogadási kérvény és segélyügyeket letárgyalva, Davidházy elnök fél hét órákor berekesztette a gyűlést.

Kriványt szabadlábra helyezték.**Szenzációs fordulat.****A beteg Krivány.**

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) Ugy látszik, már sohasem szakad vége az ugynevezett Krivány szenzációknak. Még egy héttel ezelőtti Kriványt egy emlegették, mint közönséges gyilkost, tegnap pedig megtörtént az a csuda, hogy Arad hirhedi sikkasztóját a törvényszék vádtanácsa szabadlábra helyezte.

A tegnapi eseménnyel még bonyolódottabbnak látszik az ügy a közönség előtt. Most már mindenki joggal kérdezheti, hogy voltaképpen mi történt a galasi szőlőben? Gyilkos szándék vezérelte-e Kriványt, amikor foggyvert fogott, vagy pedig a látszat áldozata?

Kérdőjelek merednek elének, mert csupa titok ez a bűnügy. Olyan kérdések vetődnek fel, amelyekre csak azok tudnának megfelelni, akik aktív szereplői az izgató családi drámának. Azok pedig hallgatnak, vagy ha néha-néha beszélnek is — nem mondanak igazat.

A Krivány ügy tegnapi fejleményeiről ezeket írják:

Krivány beteg.

Az aradi törvényszék vádtanácsa tegnap délután négy órákor foglalkozott Krivány védőjének, Kertész Miksa dr. ügyvédnek a

vizsgálói fogság elrendelése ellen beadott felfolyamodásával.

A vizsgálóbíró a vizsgálói fogság fenntartását a következő okokból kívánja: először, mert Krivány a gyilkos merénylet elkövetése után megszökött, másodsor, a kiszabaduló büntetés előrelátható nagysága, harmadsor, mert rendes keresettel és lakással nem bír.

Kertész Miksa dr. felfolyamodásában a következő indokok alapján kéri a vizsgálói fogság megszüntetését: Krivány tagadja a gyilkos merényletet, egyáltalában tanu nincs, aki Krivány bűnössége mellett bizonyítana. Kriványt, midőn a rendőrség kihallgatta, az illető rendőrszűzviselő nem figyelmeztette arra, hogy nem köteles vallomást tenni s ezen az alapon Kriványt vallomása semmisnek tekintendő. Krivány nem szökött meg, nem is volt szándékában megszökni s nem bujkált sehoh.

A feleségével közösen beszéltek meg a tett elkövetése után, hogy majd együtt gyógykezelgetik magukat a lippei kórházban. Két napig tartózkodott Világoson, a Mátyás király-szállodában, vendéglőben étkezett, tehát nem bujkált és nem volt szökésben. Aradon születésű állandó lakása van Kriványt s kiszabadulása eseteén egy aradi ügyvédi irodában fog állandó foglalkozást nyerni. De abban az esetben is, ha netán Krivány tényleg elkövette volna a gyilkos merényletet, nincs panaszos, mert felesége nem tett ellene feljelentést. Ez indokok alapján kérte a védő a Krivány ellen megindított vizsgálói fogság megszüntetését s szabadon bocsátását. A vádtanács rövid tanácskozás után magáévá tette a védő előterjesztését és megszüntette a vizsgálói fogságot. A határozat kihirdetésére Kriványt is felhozták a fogházból. Krivány két börtönőr valaira tamaskodva jelent meg.

Mikor Gallu József elnök kihirdette Kriványt elűt a szabadon bocsátási határozatot, Krivány sirva fakadt s zokogva köszönte meg a bírának szabadon bocsátását.

Miután Krivány még mindig súlyos beteg, kocsin szállíttatta magát haza szüleinek lakására. Az öreg Kriványék ugyanis csak egy napig maradtak a szegényházzban, mert valaki jelentékeny összeget ajánlott fel nekik, hogy a menház nélkül élhessenek. Krivány a mai éjszakát már ismét szüleinél töltötte.

Amikor Kriványénak hírül adták férje kiszabadulását, az öröm eltitkolhatóan jelei mutatkoztak rajta. Később ki is jelentette, hogy szeretné, ha már vége volna az egész bűnpörnek.

Krivány ellen azonban a vizsgálat tovább folyamatban marad.

Az elvált férj bosszúja.

Kaltenhuber József, Kriványé első férje érdekes nyilatkozatokat tett elvált feleségéről. Sokan ugyan azt beszélnek, hogy nem Krivány követte el merényletet felesége ellen, hanem az asszony ő ellene. Azonkivül az asszony állítólag már első férje mellett is összeférhetetlen természetű volt.

A dolog most úgy került felszínre, hogy Kaltenhuber, aki a napokban a világi csendőrmesterrel együtt utazott Temesvárra, az elvált asszonyról beszélt s többek között azt is mondotta, hogy felesége őt is leakarta lötni.

Egy újságíró tegnap felkereste Kaltenhuber József kéményseprőt s kérdést intézett hozzá, vajjon mi igaz abból, hogy elvált felesége együtélésük alatt őt is leakarta lötni.

— A dolog igaz — felelte Kaltenhuber — házasságunk nem volt boldog, napirenden voltak a veszekedések. Egy ilyen civódás alkalmával feleségem revolvert kapott tőle s azt felém tartotta, én azonban kiütöttem kezéből.

— De elvált felesége azt mondja, hogy ön akarta lelőtni?

— Nem igaz, különben még most is nálam van az a segéd, aki az egész jelenetet látta. A veszekedések rendszeren az asszony költelezése, pazarlása miatt keletkeztek, mert elvált feleségem nagyon is vagyoni képességinken felül költelezett, annyira, hogy csekély vagyonomat hamarosan elverte. Nekem különben is az a nézetem, hogy nem is Krivány akarta lelőtni az asszonyt, hanem meg-

Ebben sincsen semmi rosz. Azt mondjuk: átengedjük magunkat hangulatainknak és ki tagadhatja, hogy jognak van olyan hangulatok lenni, amilyenben épp vagyunk. Hogy másokra esetleg kellemetlen a hangulatunk: az egy csöppet sem alterál bennünket. Azt hiszed talán, barátom, hogy mások kellemesek nekünk? Nagyon ritkán. Viszont mi néha tudunk igen kedveseknek lenni, sőt az ellentét kedveért a szentimentalizmustól csaknem elolvadóknak is.

Az igaz, hogy mindjárt ki is nevetjük magunkat érte, amint hogy mindig nevetégesnek tartjuk azt a sok badarságot, az éretlen naivság szüleményét...

És te azt vártad, édes barátom, hogy mi tekintettel leszünk a te naiv érzékenységedre, szeretetedre és képzetidre, melyektől boldogságod függ? Hallottad az esztromómiai hasonlatot a csillagokról, melyek rég kiveszték, de fényük még ott lobog valahol az űrben. Ne hogy élő csillagoknak vedd a hideg fényt!...

Nos, mi is sokban hasonlítunk e csillagokhoz. Elégtünk önönmagunkkal való forrongásunkban. Még füstölgünk s a hamu alatt még van szikra, sőt parázs, mert nagy volt az erőnk és sok volt az elégnivaló bennünk.

De elégtünk, tudjuk, érezzük és borzalommal látjuk önön tetemünket.

Senki sem látja annyira a nagy sem-

miséget, mely circus vitiosusa a világnak, mint a mi jövőbe látó szemünk...

Te, barátom, nem vagy közibénk való. A kit egy szó lesujhat, azt egy szó ujjal feltámaszthatja, hogy a mi világnak nem a tied s hogy ez uton nem haladhatunk. Menj, szödd tovább is csillogó szalaktól képeidet, játszad tovább is jáékidat és álmodozzál örök szeretetről, halhatatlanságról. Te még érdemesnek tartod ilyenekkel törődni és ezekért tölteni el életedet... És menj, tedd meg, amit valaki (a nevéte már nem tudom, bár tegnap delekezem vele) jóindulatának pillanatnyi fellobbanásában tanácsolt: plántáld át saját kertedbe azt a szelid mezei virágot, mely felkeltette figyelmedet. Lesd el szívének első megnyilatkozását, ha neked nyílik meg: légy boldog vele...

Mi ugyan kigunyolunk; másnap már nem ismerünk, mihelyt távozol; ha eszünkbe jutsz, úgy beszélünk rólad: „az az ur”; s ha véletlenül találkozunk veled, majd öndö-zünk a leghidegebb hangon s a legközböbsebb arkifejzéssel. De ne törődj vele s ne kívánczozzál fel hozzánk soha. Mert még hamarabb elkecsereznél s elégnél, mint mi, a kik roppant józanul látunk s kiknek szeretete, lelkesedése, hűsége mulékony izgalom, tünékeny hangulat s nem más, mint a minék az embert, magunkat és az egész mindenséget tartjuk: semmi, semmi.

Henrik.

fordítva történt a dolog. Bizonyosan éppen úgy veszekedett Krivánnal is, mint velem s ekkor történhetett a merénylet.

A Vilmos huszárok pénztára.

Kik a betörők?

Nyomoznak a hatóságok.

— február 6.

(Saját tudósítónktól.) E hét elején történt, hogy a Vilmos huszárezred pénztárát, mintegy 3000-4000 korona készpénz tartalommal ismeretlen tettesek elrabolták.

A nyomozás, a vizsgálat azonnal a legnagyobb apparátussal indult meg. A debreceni csendőrség 4 őrsvezetőt küldött ki, a rendőrség részéről Szűcs Lajos és Dobos József rendőrbiztosok végzik a nyomozást.

Saját hatáskörében, a Vilmos huszárlaktanya belterületére vonatkozólag a legszigorúbb vizsgálatot rendelte el és fogantatította is az ezred parancsnoksága. Mert a csendőrök a város külterületén és a vidéken a rendőrség pedig csak Debrecen belterületén nyomoz.

Jóllehet 4 nap választ már el a betörés napjától, de azért a tetteseket még mindig nem sikerült elfogni. Pedig a nyomozást erőlyesen végzik nagy gyakorlattal bíró lelkiismeretes közegek.

Az egész nyomozást a csendőrök egyik jelentése világítja meg csupán. A helybeli ügyészség és rendőrséghez adták be ugyanis a nyomozó csendőrök írásbeli jelentésüket. Elmondják e jelentésükben, hogy a Vilmos huszárlaktanyába betörést követtek el, ők a nyomozást — mivel a tettes ismeretlen — azonnal megindították s még most is folytatják.

Elmondja továbbá a jelentés, hogy már több nyomra is akadtak a csendőrök s hogy remélik a tettes és esetleges társainak rövid időn belüli elfogatását.

A rendőrség részéről Szűcs Lajos és Dobos József rendőrbiztosok szintén erősen fáradoznak a betörők kézrekerítése miatt. Ők is akadtak már fontos bizonyítékokra, melyek rövidesen nyomra vezetnek s amelyek segítségével esetleg még a napokban szenzációs letartóztatásokat fognak eszközölni.

Mindössze az ezredparancsnokság által folytatott vizsgálatok eredményéről nem tudni semmit. Katonai elzárttsággal titkolják az úgy legkisebb részletet is. De annyit azonban megis tudhatni, hogy a tettes — ha kilétét sejtik is — de még el nem fogták, a betörést rábizonyítani még nem tudták.

Székely Imre sajtópere.

Az esküdtek verdiktje.

Kihirdették az ítéletet.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) Három teljes napig, délelőtt, délután egyaránt tartott az a főtárgyalás, melyen Márton Imrének Székely Imre elleni sajtópereben ítélték a debreceni törvényszék esküdtbirósága.

A tárgyalás harmadik napjáról s a harmadik nap késő estéjén hozott és kihirdetett ítéletéről a következőkben számolunk be.

Délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg a tárgyalás harmadik napját Oláh Miklós esküdtszéki elnöke.

Az egész délelőtt két perbeszéd, két replika elmondásával telt el. Első sorban — nyomban a tárgyalás újbóli megnyitása után — dr. Kőrösi Kálmán a főmagánvádló Márton Imre képviselője tette meg a tárgyalás második napján elhang-

zott védbeszédre vonatkozó észrevételeit. A másik perbeszéd Székely Imre vádlott védője, dr. Révi Nándor replikája volt. A két perbeszéd elhangzása után déli 12 órakor a tárgyalást az elnök félbeszakította s annak folytatását délután 3 órára tűzte ki.

A délutáni tárgyalás első mozzanata dr. Moskovits Jenő esküdt levelének és az ahhoz csatolt orvosi bizonyítványnak felolvasása volt. Dr. Moskovits ugyanis közbejött betegsége miatt nem mehetett fel a tárgyalásra s így helyét az egyik pótesküdt töltötte be.

Majd az esküdtek kioktatása következett. Oláh Miklós elnök közel két óra hosszáig tartó beszédében magyarázta meg az esküdteknek a hozzájuk intézett kérdések szövegét s oktatta ki őket egyben arra, hogy milyen eljárást kell követniük. Az elnök beszédét befejezve a sajtóper iratait átadta az esküdtek korelnökének Kovács István esküdtnak, mire 11 rendes és 1 pótesküdt az esküdtek tanácstermébe vonult.

Három hosszú óráig tartott az esküdtek tanácskozása. 8 óra volt már, mire a villanyos csengő berregése a tanácskozás végét jelezte. Nyomban ezután mindenki elfoglalta a helyét s az elnök megnyitotta újjólag a tárgyalást.

Bevonultak erre az esküdtek is. Elfoglalták helyeiket és pontban 8 órakor hirdette ki az esküdtszék verdiktjét választott főnökük Publíg Ernő. A verdikt a D. R. U.-ban megjelent s incriminált cikkeknek mindegyikére kimondta, hogy bennök sem rágalmozást, sem becsületsértést nem talált, a Székely Imre állításának valódiságát pedig nem tárgyalta.

Székely Imre tehát ezúttal felmentetett, de az ellene indított fontosabb s végeredményükben nagyobb horderejű többi sajtóperek még hátra vannak.

Színház.

MŰSOR:

Pénteken: Rang és mód színmű „A” bérletben.

Szombaton: Nap és Hold operette „B” bérletben.

Vasárnap délután: Cserelányok operette bérletszünetben.

Vasárnap este: Milliárdos kisasszony operette kis bérletben.

Hétfőn: Virágos csónak színmű „C” bérletben.

* **Jeanette.** Tegnap este volt Farkas Imre dr. városunk szülőte, az oszlopos híró poéta bájos és pompás operettjének a Jeanette-nek bemutató előadása. Az egy felvonásos operett csupa úde szín, elragadó ötlet s egy bájos szerelmi történetet sző végig végtelenül kedvesen. Az egy felvonásos operettnek igen nagy sikere volt színpadunkon, amikor kétségkívül hozzájárult a szereplőknek Lónyai Piroskának, Ternyei Lajosnak Talliának és Bérczinék pompás játéka. Ugy a távollevő szerzőt, mint a szereplőket lelkesen ünnepelte a közönség. Jeanette után Szigligeti kedves népszínművét, a Tündérlak Magyarhonban-t adták elő. A darabban excelláltak Horváth, Zilahyné, Szakács és Szabó Irma. Közönség zsúfolásig volt.

* **Rang és mód.** Ez a mindennekfelett érdekes társadalmi színmű kerül ma este újból előadásra, amely multkori előadása alkalmával nagy tetszéssel fogadtatott a darab fő szereplői: Lukács Juliska, Csáder Irén, Báthory Mária, Szakács, Békés, Ternyei.

* **Nap és Hold.** A közönség köréből felhangzott kívánságok tesz eleget az igazgató, hogy a kedden élnék érdeklődés mellett lefolyt Nap és Holdat hozza szombaton újra színre. A darabban a főszerepeket Lónyai, Zsigmondy, Horváth, Fehér Olga, Boda, Polgár stb. adják, ezenkívül részt vesz az egész énekes személyzet.

* **Vasárnapi előadások.** Délután 3 órakor Jeanette egy felvonásos operette kerül színre és Tündérlak magyarhonban, amely csütörtöki előadása alkalmával nagy tetszéssel fogadott a közönség. A tőzsgyökerez magyar népszínmű ugyanazon szereposztásban kerül előadásra, mint az esti előadáson. Este Milliárdos kisasszonyt, ezt a szép sikereket elért operettet adják Évi szerepében Dobsa Margit, a Népszínház művésznője vendégfelléptével.

* **Ujdonságok.** Szorgalmasan készül a vigjátéki személyzet Gretchen bohóságára s a drámai személyzet egyidejűleg tartja próbáit a Helikoni ünnep c. darabjából. Mindkét ujdonság a közel napokban fog színi ke- rülni.

VILLAMOS SZÍNHÁZ.

Az Uranus mai kitünő új műsora.

1. A titokzatos szépség. (Bohózat.) — 2. Brazíliai képek. (Természetbeni főlvetel) — 3. Egy napi szerelem. (Dráma. Természetbeni főlvetel) — 4. Egy nyugalmazott tábornok elbeszélése. (Bohózat.) — 5. Kútva kabarét. (Bohózat.) — 6. Sportok Svédországban. (Természetbeni főlvetel) — 7. Kaiser Wilhelm páncélos hajó. (Természetbeni főlvetel.) Műsorváltozás fentartva. Előadások 6, 7, 8 és 9 órakor. Helyarok mint rendesen. Holnap ugyanez a kitünő műsor.

Kutya kabarét. Az Uranus társ igazgatója Suchán Rezső, tegnap este érkezett haza Budapestről, hol a szezon sláger kép- jeit, a legújabb ujdonságokat szerezte meg előadásra. Ezek közül, a mai rendkívül élvezetes új műsorban már láthatunk egy párt belőle. Ilyenek pl. „A kutya kabarét.” Rend- kívül mulatságos produkeciók. Cleode Merede, La belle Ottero, Blondin stb. uránzói. To- vábbá, Egy nyugalmazott tábornok elbeszélései és a „Kaiser Wilhelm” páncél hajó. Eredeti természetbeni főlvetel. A mai új műsor jobbnál-jobb s legnagyobb részben természetbeni főlvetelekből áll, mely a deb- receni intelligens közönségnek is sokkal jobban tetszik, mint a színpadi unalmas je- lenetek. Legközelebb, egy rendkívül szenzá- ciós dráma, „Dráma a tenger alatt” címen kerül bemutatásra egy nagy gondnal össze- állított műsorban. E.Ökészületben van „A szárnyas kerék”, „A zab hatása”, „Szenve- délyes kártyás”, „Pierott álma”, „A turista- vezető menyasszonya”, „Ki ri-ki, japán ak- roboták”, „Téli élet, Tátra Lomnicon”. Spor- tok. Ö fensége Frigyes főherceg és családja jelenlétében. Az Appolló színház nagyszerű főlvetele stb.

Zilahy szerződése.

A színházi bizottság zárt ülése.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) A színházi bizott- ság tegnap délután zárt ülést tartott a város- ház kistanácstermében. A „zárt” ülésen tör- téntekről természetesen még délután tuda- mást szerzett a fél város. Az ülésen főleg szerződötési ügyekről esett szó s a bizottság, hogy az ujonnan szerződötetett művésznők tehetségéről meggyőződést szerezzen, felho-

zatta Letzter műterméből a művésznők — fényképeit.

Az ülésen különben végigvonult az „utasítjuk“, az „elvárjuk“, a „kötelezzük“ stb. parancsoló módban használt hang a debreczeni művészet ügyének minél előbbre való mozdítása érdekében.

A bizottság ülésén Zilahy anyagi ügyeiről történt referálás után Zilahy bejelentette, kiket hoz a távozó tagok helyébe. Bejelentése szerint a hősszerelmes: Krasznai Ernő, hősnő: Gazdy Aranka, tenorista: Makrai Dénes, énekes komika: Geröffy Ida, komikus: Ferenczy Fligyes.

A bizottság tudomásul vette, hogy segédtenoristának Zilahy, Perényit fogja alkalmazni.

Az újonnan szerződött és fentebb közölt tagokra vonatkozólag a bizottság kimondta, hogy egyelőre tudomásul veszi a szerződötésüket, de mielőtt végleges jóváhagyást adna, előbb a színpadon óhajtja látni az újonnan szerződött tagokat.

A bizottság kötelezte Zilahyt, hogy a távozó Szabó Irma helyébe drámai szendét szerződtesse, mert Hahnel Aranka, aki mint tarsalgási és vigjátéki subrette kiváló erőssége a társulatnak és attól eltekintve, hogy Hahnel Arankát csupán a saját, eddigi szerepkörében óhajtja látni, drámai szende szerződötését a Zilahyval kötött szerződés is előírja, kötelezte továbbá Zilahyt arra is, hogy a távozó Bay László baritonista helyett egy másik baritonistát hozzon.

Az anya és vigjátéki komika szerepkörére Arday Ida szerződötését megújította az igazgató.

A bizottság ezt tudomásul vette, de kötelezte Zilahyt, hogy addig is, míg Arday Ida nagy művészetét nélkülözi a színpadon, megfelelő anya-színésznőről gondoskodják.

Legfontosabb kérdés volt a subrett énekesnő szerepkörének betöltése.

Lónyay Piroska távozik s még ma sines u ólja. Zilahyt utasította a bizottság, hogy okvetlen gondoskodják subrette énekesnőről és pedig elsőrendűről.

Zilahy tudomásul vette a bizottság óhajtát és tudatta, amennyiben Lónyayval megegyezni nem tudna, Dobsa Margit, a népszínház volt énekesnőjével, ki vasárnap este éppen fellép, kezdi meg a tárgyalásokat, ki szeinte a közönség teljes megelégedésére töltendő be a subrette énekesnői szerepet.

A bizottság az új tagokról csak akkor mond véleményt, ha már látta őket játszani.

Ezzel véget ért a bizalmas zárt ülés.

Tolvajok az erdőben.

A csendőrök elfogták őket.

Kivágott szállák.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) Ismét egy jól szervezett tolvajbandát, mondhatni egy tolvajszövetkezetet fogtak el a csendőrök. Ezek az emberek arra használták fel a telet, hogy az erdőt megdézsmálják. De nem csoda. Pénzüik nem volt fára, fázni meg nem tudtak, nem akartak s ezért a fűtőanyagot bűnös uton, lopással szerezték be maguknak.

A tolvajok valamennyien meg-

lett, családos emberek. Talán ha magukban élhették volna át a telet, nem loptak volna, de odahaza didergő asszony, fázó gyermekek várták esténként hazajöttüket s kenyeret, fát kértek.

Pénzüik sem volt, hát elhatározták, hogy lopni fognak. Összeállították hát heten s megbeszélték a dolgokat. Mikor aztán megállapodásra jutottak, egy ködös téli reggelen fejszét, fűrészt vettek magukhoz s kimentek az erdőbe. Nekiesték átfázott kezekkel a szép szálláknak s egymásután döntötték ki azokat. A lopva vágott fát azután hazavitték s — megszűnt a didergés, a hideg okozta szenvedés.

És ezt a manővrozást állandóan, naponként megismételték. Kovács Péter, Hunyadi Gábor, Szabad János, Vörös Lajos, Tóth Sándor, Oláh Imre, László József mindannyian vámospécsi lakosok állandóan lopdosták a Debrecen város tulajdonát képező halápi erdő szálláit.

Az erdőből reggelenként felhangzó baltaütések fűrészhangok feltűntek a vámospécsi csendőrkörnek. Utána jártak hát a dolognak s tegnap a fatolvajokat éppen akkor fogták el, amikor azok a lopott fát haza akarták vinni.

Az eljárást a fatolvajok ellen megindítja a debreceni királyi ügyészség.

Hirek.

Aktuális strófák.

Egy dalt hallottam régen én,
Es máig el nem feledem;
S bár jött a nyoman sok szerzemény,
Azon tortem a fejem én:
Miért dudál
Olyan vigan a portugál?

Azóta sok dal született,
Es sok dal veszte öletet.
Lehet, hogy szép volt mindahány,
S előem mégis az a talány:
Miért dudál
Olyan vigan a portugál?

S most ime jött egy hír, borus,
Európa sir, Európa bus;
Éa is járok e bus uton,
De legalabb most már tudom:
Miért dudál
Olyan vigan a portugál?

Pagát.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Holttest a kutban.

Rejtélyes eset.

— február 7.

(Saját tudósítónktól.) Megrendítő halálos szerencsétlenség történt a közeli Viss községben. A vizsgálat még eddig nem tudta kideríteni, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság történt-e.

A megrázó eset részletei a következők:

Hajnal Jánosné vissi asszony tegnap reggeltájban a község atvégén levő kuthoz ment vizet meríteni. Alig ereszteite le a vedert, mikor megdöbbenve vette észre, hogy mélyében egy fehér alak fekszik mozdulatlanul. Rémülve szaladt a községházára, ahol a rejtélyes leletről jelentést tett.

Két csendőr azonnal a helyszínére sietett és kiemelték a holttestet a kutból, mely már egészen foszlásnak indult. Azután be szállították a községházára, ahol mezálapi-tották, hogy a hulla Major Juliska 15 éves leány holtteste.

A vizsgálat azonnal megindult, de még eddig csak annyit bírtak kideríteni, hogy Major Juliska még vasárnap el ünt özvegy édes anyja házából és azóta senki sem látta. Az eset rejtélyességét növeli az a körülmény, hogy holttestét egy ingben találták meg. Testén azonban semmiféle sérülés nem volt.

A hatóság most erőlyes vizsgálatot folytat, hogy gyilkosság, öngyilkosság vagy pedig csak véletlen szerencsétlenség történt.

Somogyi Pál jubileuma.

Somogyi Pál, a református egyház riika buzgó főjegyzője, most tölti be főjegyzőségének negyedszázados évfordulóját. A 25 éves gyönyörű működés jubileumát a ref. egyház meg fogja ünnepelni s az ünnepségre az alábbi meghívót küldte szét: A debreceni reform. egyház 1903. évi február 9-én — vasárnap — délelőtt 11 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart, melynek tárgya a „Somogyi Pál negyedszázados egyházi főjegyzői működésének méltatása lesz“.

— Gazdasági háziipar fejlődése a hegyvidéken. Darányi földmívelésügyi miniszter már első minisztersege idején megindította a hegyvidéki akcióval kapcsolatos azon munkásságot, amelynek célja a hegyvidékeken talajjal bíró háziipari foglalkozásoknak meghonosítása ismertető tanfolyamok rendezése által avégből, hogy azoknak üzése által az ottani kiscgazda családok téli keresetét találjanak. A földmívelési miniszter e télen 24 községben 14500 kor. költséggel rendeztetett a hegyvidéki kirendeltség által fafaragó, kosárfonó, seprükötő stb. tanfolyamokat, mely tanfolyamokon, mintegy 480 kiscgazda tanulja meg a fafaragást, kosárfonást, seprükötést. Ezen gazdasági háziiparral a hegyvidéki kiscgazdaközönség annál szivesebben foglalkozik, mert a kirendeltség közvetlen az értékesítést. A földmívelésügyi miniszter arról is gondoskodik, hogy a tanfolyamokon már kitanult gazdasági házi iparosok magukat mielőbb önállósíthassák. E végből 19800 korona beruházási segéllyel 9 kosárfonó és 2 fafaragó háziipari szövetkezet megalakítását mozdította elő, 6 községben pedig 6 tágas szövetkezeti iparház létesítésére engedélyezett 31,000 kor. építési segélyt. A közös szövetkezeti műhelyekben és iparházakban egész télen át folyik a munka s házi iparos kiscgazda családok nem kénytelenek többé télen adósságot csinálni, hogy megélhessenek. Itt emlíjük meg, hogy a csak közel múltban megalakult 9 hegyvidéki házi ipari szövetkezet a pécsi országos kiállítás versenyképes, jó munkáért kitüntetés nyert.

— Áremelkedés az értéktőzsdén. Az Osztrák Magyar Bank kamatlábleszállítása szilárd irányzatot idézett elő a tőzsdén s az üzlet élénk forgalma mellett ugy a nemzetközi értékek, mint a helyi piac keresettebb papirosainak ára emelkedett. Javultak: a magyar hitel 2 koronával, a leszámítolónak 150 koronával, a jelzálog-bank 2 koronával, rimamurányi 2 koronával, Drasche 5 koronával. Az utótőzsdén a magyar hitel további 2 koronával, az osztrák hitel pedig további 150 koronával javultak.

— Vallalkozók figyelmébe. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur pályázatot hirdet 6 felsege néhai Erzsébet királyné dicső emlékezetére az „Erzsébet királyné ösztöndíjalap“ néven kezelt alaptól hét egyenkint 2500—2500 és egy 1500 koronás ösztöndíjra.

Pályázati feltételek megtudhatók a debreceni kereskedelmi és iparkamaránál, hová a kérvények legkésőbb február 20-ig nyújtandók be. — Gyakran panasz tárgyává tetteit, hogy a vámtarifa végrehajtási utasítása 15. §. 13. III. pontjában belföldi zsákok vámmentes visszahozatala céljából előírt zsákkiviteli igazolvány űrlapok kiállítására elmarad. Figyelmeztetnek az érdekelt kereskedelmi körök, hogy a zsákkiviteli igazolvány űrlapokat oly módon csatolják a szállítási okmányokhoz, hogy az űrlap elkallódása elkerültesse, mert a vámhivatalok kizárólag oly küldeményekről állíthatnak ki igazolványt, melyeknél az igazolvány űrlap a szállítási okmányhoz csatolva beérkezik. Gyakorlatilag legajánlatosabbnak mutatkozik azon módszer, mely szerint az űrlapot perforált papírosból készítik és keskeny oldalán ragasztó szerrel ellátva a fuvarlevél belső oldalához erősítik.

— **Leütötte a kutgém.** Ujfehértóról jelentik nekünk, hogy Lengyel József ottani postamester udvarán levő kuthoz hajtotta itatni a tehenész marháit. A kut mellett állott a tehenész 14 éves fia is. Vizhuzás közben mikor a gém lehuzódott a végén levő nagy vasdarab rázuhant a fiu fejére. Életveszélyes sérüléseivel lakására szállították.

— **Vége a vadászatnak.** Február elsejével elnémultak a vadászfegyverek, béke szállt a vadászterületekre. Senki se zavarja azóta a vadak nyugalma. A tapsifülek közül lassanként mindegyik kiválasztja a maga párját s megkezdődik a családalapítás. E naptól kezdve már a nyulak is farsangolnak. Az időjárás nem valami kedvező a nyulakra. Kedvező időjárás mellett márciusban már büszke önérzettel vezethetnék a nyulamák és papak apró fiaikat a káposztás kertekbe, ilyen rossz időjárás mellett azonban későbbre marad ez a gyönyörűségük. A vadkereskedésekben s a vendéglőkben az étlapokon csak e hó közepéig szerepelhet a nyul. Azután itt is vége a nyulazásnak. Most már csak vadludakra, vadkacsákra szabad lövöldözni. Az általános vadászati tilalom augusztus 1-ig tart.

— **Betörök egy fogyasztási szövetkezetben.** Vencsellőről jelenti tudó itónk, hogy az éjszaka ismeretlen tettesek feltörték az ottani fogyasztási szövetkezet kamaráját és onnan nagymennyiségű élelmiszereket elvittek. A betörést csak ma reggel fedezték fel, amikor is a csendőrség megindította a nyomozást ismeretlen tettesek ellen.

— **Elvérzett asszony.** Varga Mária debreceni lakosnő, tegnap a szülész nő gondatlansága miatt elvérzett és meghalt. Az ügyészség elrendelte boncolását s a szülész nő ellen megindították az eljárást.

— **Elfogott tolvaj.** Régen körözött tolvaj került tegnap az ügyészségi fogház szomorú lakói közé. Az öreg Torma az, akit különböző apró-cseprő lopásokért már régen köröznek. Tegnap elfogta a rendőrség s nyomban átkísérték az ügyészséghez.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Tarnovszky György ág. ev. 79 éves, Vedres János ref. 76 éves, Rada Miklósné ref. 36 éves, Cséka Adél róm. kath. 5 éves, Kapari Irma ref. 8 éves, Szücs Elekné ref. 28 éves.

A Kardos-féle bank csődje.

Egy millió korona passziva.

Aktiva: pinceváltók.

— február 7.

(Fővárosi tudósítónktól) A fővárosi rendőrségen már régóta vizsgálat folyik a József- és Ferencvárosi Takarékpénzár Részvénytársaság ellen. Ujabbán már a betevők is feljelentést tettek, sikkasztással vádolva a takarékpénztárt.

Feljelentést tettek:

Jóna Dániel vászonkereskedő felesége. Elmondja, hogy 1587 koronája volt a Kereskedelmi Banknál elhelyezve. A takarékpénztár igazgatója a Kardos testvérek rábeszélésére a pénzt átadta a József- és Ferencvárosi Takarékpénztárnak s most, dacára, hogy felmondta a betétet, nem kapja meg a pénzt.

Kádár Árpád nyugalmazott jegyző 9500 koronát tett be a takarékpénztárba s nem tudja visszakapni, továbbá Singer Manó kereskedő 3000 koronáját felmondotta s nem fizették vissza.

A rendőrség e feljelentésekre beidézte a bukott bank igazgatóit: Kardos Árpádot, Kardos Gézát, Kardos Zoltán Jenőt és Kardos Lipót. Kardos Árpádnak, a vezérigazgatónak nem lehetett azonban kézbesíteni az idézést, mert időközben, miot idegbeteg visszavonult a Schwartzler-féle szanatóriumba. Tegnap Stefkovits Ferenc fogalmazó kintállgatta a három Kardost. Egyöntetűen azzal védekeztek, hogy bár azonnal nem tudnak fizetni, de a betétek megfelelő váltófödözük van. Ha behajtják a váltótartozást, visszafizetik a betéteket.

A rendőrség megállapította ezzel szemben, hogy a váltók nagyrésze pinceváltók. Így 200 ezer koronáról szóló váltókat őriznek, amelyek Kaufmann Sámuel, a takarékpénztár könyvelőjének az aláírásával vannak ellátva, továbbá 40 ezer koronát érő váltókat Alszegehy Kálmán asztalos írt alá. — A rendőrség ezzel befejezte a vizsgálatot s az iratokat átette az ügyészséghez.

A törvényszék a bank ellen esődöt rendelt el. Kintunt, hogy a bank passzívája ke- rek egy millió korona, míg aktívája értéktelen pinceváltókból áll. A vizsgálat folyik.

A nyomoruság halottja.

Életunt aggastyán.

Felakasztotta magát.

— február 6.

(Saját tudósítónktól) Nehéz időket élünk. Drága minden, a lakás, a fa, az élelem, a ruházat. Nehéz e szükséges dolgokat beszerezni. De legdrágább a pénz, — annak a szerzése — mindennél bajosabb. Ezért aztán nincs semmi csodálkozni való azon, hogy az egész vonalon általános a nincstelenség.

Ez a keserves nincstelenség keserített el tegnap egy aggastyánt annyira, hogy öreg életét eldobta magától. Az öngyilkosság részleteiről nádudvari tudósítónk a következőket jelenti telefonon.

Ismerte az egész község aprajagyja Fazekas András 72 éves napszámot. Az öreg ember mindenkinek az Andris bácsija volt, szívesen segítettek rajta a nádudvariak. De büszke, kemény nyaku ember volt az öreg. Alamizsnát nem fogadott el s csak azt a pénzt tette zsebre, a miért előbb keservesen megdolgozott.

Az erős, hideg téli idő azonban megámadta egészségét s az öreg Andris bácsi pár héttel ezelőtt az ágyba került. Volt egy kevés megtakarított pénze s abból élt betegsége alatt, abból vette az orvosságot is. A pénz azonban hamarosan elfogyott s pár nappal ezelőtt az aggastyánnak nem volt orvosságra valója, betevő falatja.

A szomszédok, jólelkű magyar emberek megtudták ezt s e naptól kezdve állandóan hordták hozzá a

tápláló ételeket. Küldtek neki bort, dohányt is, de az önérzetes büszke ember visszautasított mindent, nem fogadott el semmit sem.

— Nem dolgoztam meg érte, hát minek adjátok? — mondta a szomszédoknak. Nem vagyok én koldus, megéltem a magam munkájából is. S ha így volt eddig, így lesz az ezután is.

Senki sem sejtette a szavaiból, hogy milyen sötét tervet forgat a fejében. Tegnap aztán hiába zörgettek az öreg ajtaján, nem akarta kinyitni azt senki.

Betörték az ajtót s az ajtó sarkán függve, holtan találták az öreg Fazekas Andrást. Az asztalon egy cédula volt, kusza, reszkető betűkkel ráírva a következők:

— Öregségem miatt untam meg az életet s aztán nyomorogni sem tudok tovább!

Leválták az öregot a kötélről, kis szobájában kiterítették s értesítették esetéről a hatóságot.

Temetését a debreceni királyi ügyészség táviratilag engedte meg.

A főrendiház ülése.

A portugál királygyilkosság és a főrendek.

— február 6.

(Saját tudósítónktól.) A főrendiház ma délelőtt Dessewffy Aurél elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés megnyitása után Dessewffy elnök megemlékezett a portugál királygyilkosságról és indítványozta, hogy a főrendiház részvétét fejezze ki a királyi család iránt.

Ezután előterjesztették a képviselőház legutóbbi letárgyalt javaslatait elfogadás végett. A főrendiház a javaslatot vita nélkül letárgyalta. Mikor azonban a Nagy-kikinda—Arad helyiérdekű vasutról szóló javaslat tárgyalására került a sor Zselénszky Róbert gróf felszólalt, kijelentvén, hogy a javaslatot nem szavazza meg, mivel e javaslat megszavazása országos botrány és a törvényes rend megsértése.

Zselénszky után Sztérényi Jó sef államtitkár szólalt fel és részletesen foglalkozott Zselénszky vádjával, amelyekről kimutatta, hogy alaptalanok és pontról-pontra megcáfoltak. Zselénszkyt felszólalásában az elfogultság vezeti — jelentette ki az államtitkár — és így komolyan nem vehető.

Sztérényi felszólalása után a főrendiház az összes előterjesztett javaslatokat elfogadták.

Távirat és telefon.

A delegációból.

Bécs, február 6. A delegáció mai ülésén Thoroceky, Sággy, Holló szólaltak fel, akik Aehrenthal ismeretes kijelentéseivel foglalkoztak. Esterházy Pál gróf külügyi osztályfőnök előadta, hogy Aehrenthal kijelentéseit az 1917. év után követendő politikai állásfoglalásra vonatkoztatta. Ezután Ugron Gábor kijelentette, hogy a képviselőházban elmondott beszéde nem Aehrenthal ellen irányult és azt rosszul köztették a lapok.

Franko Madridba szökött.

Madrid, február 6. Franko miniszterelnök Lisszabonból Madridba szökött.

Betiltott népgyűlés.

Trencsén, február 26. A trencsényi keresztény-szociálisák ma népgyűlést akartak tartani az általános választói jog érdekében, de a hatóság a népgyűlést betiltotta.

Meghívó.

A „Központi Bank mint Szövetkezet“

1908. évi március hó 1-én d. e. 11 órakor Debreczenben a saját helyiségekben (Piac-u. 65. sz.) tartandó **II. évi rendes közgyűlésére.**

- Tárgysorozat: 1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kijelölése.
 2. Igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
 3. Zárszámadások előterjesztése, mérleg megállapítása, nyereség felosztása feletti határozathozatal.
 4. Felügyelő bizottság jelentése.
 5. A felmevetvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
 6. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása.
 7. Esetleges indítványok. 1358

Jegyzet: Az évi zárszámadások és jelentések a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet helyiségében a tagok rendelkezésére állanak. — Az alapszabályok 32 §-a szerint a közgyűlés hatáskörébe tartozó indítványok legkésőbb 8 nappal a közgyűlés előtt 10 tag aláírásával az igazgatóságnál benyújtandók.

Naponta friss SZIMON-féle

Szultán-keverék Pörkölt-kávé

1. számú kilója K. 5.—, 2. sz. kl. K. 4.60, 3. számú K. 4.—, 4. számú K. 3.20, 5. számú K. 2.80. Pörkölésre csakis a legkiválóbb és tiszta ízű kávékat használom. Vidéki rendeléseknél csomagolás ingyen; 5 klg. vételénél bérmentve.

Szimon István
 főüzlet: BUDAPEST, Váci-körút 12. Fiók üzletek: Váci körút 60., Teréz-körút 23.

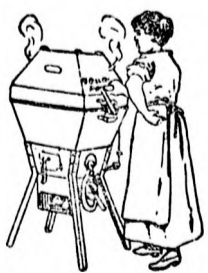
Tüzifa eladás.

A székelyhidi uradalomnál 1906—7. vágású elsőrendű cserhasáb tűzifa wagonként (100 q) Apát-kereszturi állomásnál kocsiba rakva 130 (egyszázharminc) koronáért eladó.

A vasuti fuvardíj kocsinkint Apátkereszturi állomástól Bihardiószegig kor. 18.74, Gyapolyig 21.74, Paptamásiig 23.74, Biharig 26.74, Nagyváradig 30.74, Debreczenig 34.74, Szoboszlóig 39.74. Kabáig 45.74, Püspökladányig 50.74, Karczagig 53.74, Kisujszállásig 58.74, Mezőkeresztesig 37.74, Berettyó-Ujfaluig 40.74, Bárándig 47.74, Cséffáig 42.74, N.-Szalontáig 45.74, Sarkadig 50.74. Gyuláig 53.74, B.-Csabáig 58.74, Horgosig 85.74, Szabadkáraig 90.74, Zomborig 102.74, Érsclindig 17.74, Ermihályfalváraig 22.74, Nyirábrányig 29.74, Vámos-Péresig 29.74, Hajduhadház 39.74, Ujfehértó 45.74, Császárszállás 47.74, Nyiregyháza 47.74.

A rendelések a székelyhidi uradalom számtartó hivatalához intézendők és pedig az összeg előleges megküldése mellett. 1185

Delphin ivóviz-szűrők raktára.

Hygenikus szempontból is czélserű a

gőz-mosógépet

beszerezni.

Mángorló-, facsaró- és dagasztó-gépekkel együtt raktáron van

Sesztina Lajos vaskereskedésében • Debreczen, Piac-utca 23. szám. 837

Nem talál sehol

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

sérvkötők, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN, Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

772

Bocskay-Grémét,

Használjunk kizárólag

mely felülmúlja az összes ilyen gyártmányokat.

minden jobb fűszer- és di-vatárú kereskedésben.

Kapható:

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Éljen!

Egger mellpasztilái

Megtűjt ez az átkozott köhögés.

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. — Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 filér. Fő- és szétküldési raktár: „Nádor“ gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17. Kapható Debreczenben Balázs Ödön, L. Kovách Nándor,

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Koczián Dezső Mihálovits Jenő, Muraközi László, Radakovits Géza, dr. Rotschnek V. Emil Mauthner Alfréd Tóth Béla gyógyszereszeknél.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat

világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziásfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali víz! Felvilágosítás-sal készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn. Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő.

Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Egész ház

egy lakással május hó 1-re bérbe kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás és udvar a Tóczós-kertben a Wohlt Miksa-féle földjével együtt kiadó 1908 május 1-re. Ertekezhetni dr. Tervey Tamás ügyvéd tulajdonosnál Piac-u. 73. (1355)

Jó forgalmu üzlet T.-Lökön a fő-uteán 20 éve fennálló divatárú, fűszer- és vegyes üzletet, trafik és italmérsi engedéllyel egy üzlet mint lakási berendezésekkel, kedvező feltételekkel esaládi körülmények végett azonnal átadom. Bővebb felvilágosítást nyerhet a tulajdonosnál Friedmann Márton T.-Lök. 1290.

Telefonok, villámhárítók

és villamos csengők berendezését, javítását és évi jókarban tartását legjutányosabban eszközli debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat. Földvári L. Kossuth-u. 1. Telefon 168.

3 szobás lakást keresek azonnali beköltözésre. Cim Fenyő, Zugó-utca 6. szám.

Kitűnő korcsma vegyes kereskedéssel, trafikál, mézárúszakkal bihalmegyei nagyközségben olcsón eladó. Felvilágosítás Gottliebennél Debreczen Halköz 4.

Eladó ház. Kossuth-utca 69. számú ház 30 köblös ondódi földdel és tanyával, vagy ezek nélkül azonnal és kedvező feltételek mellett. Bővebbet Széchenyi-kert 48. sz. alatt Papp László tulajdonossal.

Házmester felvétetik Péterfia-u. 6. sz. alatt. Ertekezni lehet Piac-utca 7. sz. az ügyvédi irodában. (1359)

Jó családból való fiu tanulónak fizetéssel főlvétetik krausz Gyula kézimunka üzletében.

Május 1-re 3-4 szobás, fürdőszobás modern lakást keres gyermektelen házaspár. Sürgős értesítés! Cim a kiadóban. 1263

Butor garnitúra, íróasztal, pipatartó, tükrök, képek, matracok eladók Arany János-utca 2. II. emelet, ajtó 7. 1337

Pénztarnoknőnek csinos, fiatal leány felvétetik február 6-ra. Maubner Alfréd gyógyszerárában. Piac-utca és Szent Anna-utca sarkán.

Utcai**lapelárusítók**

felvétetnek a kiadóhivatalban:
Debreczen, Arany János-utca 2. sz.

A Mezőgazdasági Bank

mint szövetség.
DEBRECZEN, Piac-u. 38. sz. (főposta mellett).

Kölcsönöket

folyósít kezességi jótállás, betáblázás, életbiztosítási kötvény vagy értékpapir fedezet mellett.

Debreczen 1908 január hó.

Az igazgatóság.

Dalmatin a legjobb rovar és féregirtó 20, 30 és 50 f. szab. dobozban.

Dalmatin takarékoság szempontjából rendkívül célszerű és a gummi-fecskendőt fölöslegessé teszi. Használatban kiűnő hatásáért és egyszerű kezeléséért kedveltségnek örvend.

Dalmatin minden fűszer-kereskedésben kapható. ○ ○ ○ ○ ○
Főlerakat: 531

Stella vegyészeti-gyár ○ ○

LEDERMANN D. Budapest, VII. Ne-felejt-utca 39.

Villamos világítás és erőátvitel.

Fényes világítás a dr. Wolfram lámpákkal. Lakások, kávéházak és vendéglők, üzletek, kirakatok részére. Berendezések szolid és a legkiválóbb szakszerűséggel készülnek. T. c. megrendelőimnek a Dr. Just Wolfram lámpákat félárban adom. A legjobb hazai gyártmányu Motorok nálam rendelhetők meg. Telefon, szobacsengő bevezetések jutányos áron 802

Fazekas Imre

Villamos-Világítási és Erőátviteli Vállalat, az egyesült izzólámpa villamossági r. t. képvisellete. Iroda és raktár Piac-u. 77. Telefonsz. 567.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Donogán és Somossy

Debreczen, kistemplombazár.

Báli idényre

csipke ruhák, batist ruhák, legdivatosabb selyem kelmék. Francia himzett batistok. Óriási választék!

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készíttetnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények das választéka.

Telefon szám: 568 1063

Aki olcsón akar vásárolni,
○ keresse fel most az ○

Ott Károly

ntóda üzletét **KOSSUTH-UTCA, a város ház alatt.** — Csipkék, szalagok, női pipere és bélésárúk, ruhadiszek, kézimunka-kel'ékek, férfi-íngék és nyakkendők, virágok, divatpárnák, alsószyoknyák, harisnyák és szabókellékek **rendkívül olcsó le-**
○ **szállított árak mellett.** ○

Ott Károly

u.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojtásokat, heréléseket, tu-

berkulinozási eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatiokat.

Debreczen, Csapó-u. 30

Telefon 558. szám.